

До онлайн засідання громадської ради Міндовкілля
18 січня 2021 о 15:00

Екологічний податок та

економічні інструменти стимулювання
зеленої модернізації промислових
підприємств

Світлана Берзіна

президент
ВГО «Жива планета»

Інна Яреськовська

юристконсульт
ВГО «Жива планета»

Анкетування учасників засідання

Анкета учасника засідання громадської ради Міндовкіля 18.01.2021 по розгляду питання порядку денного щодо стимулювання зеленої модернізації промислових підприємств в Україні

Опитування проводиться з метою налагодження комунікацій з основними стейкхолдерами по цьому питанню для реєстрації та подальшої взаємодії

После загрузки файлов и отправки формы данные, связанные с Вашим аккаунтом Google (имя и фотография), будут записаны. Вы не gr.mepr@gmail.com? [Сменить аккаунт](#)

* **Обязательно**

Електронна пошта *

Мой ответ

Прізвище *

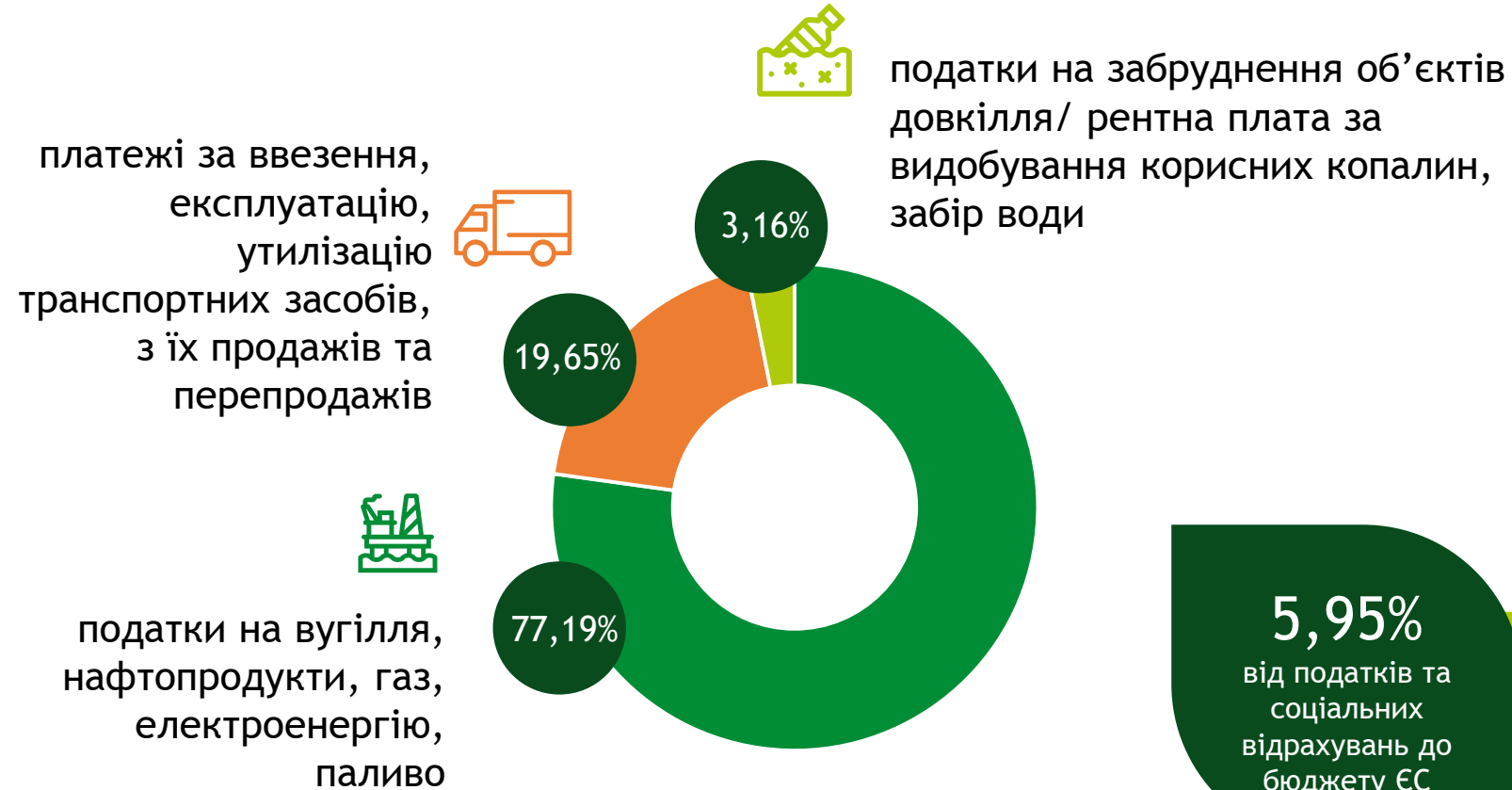
Мой ответ

Ім'я *

Мой ответ

Environmental tax 2018

5,95%

від податків та соціальних відрахувань до бюджету ЄС

В т.ч. Energy taxes - 1,85 %
Transport taxes - 0,47 %
Taxes on Pollution/Resources - 0,08 %

2,4 %
від ВВП (GDP)

381381,85 млн. Євро, в т.ч.
294385,84 млн. Євро - Energy taxes
12050,95 млн. Євро - Taxes on Pollution/Resources
74945,06 млн. Євро - Transport taxes

Платники екологічного податку - суб'єкти, що забруднюють довкілля:

викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами забруднення

скиди забруднюючих речовин безпосередньо у водні об'єкти

розміщення відходів (крім окремих видів відходів як вторинної сировини, що розміщуються на власних територіях)

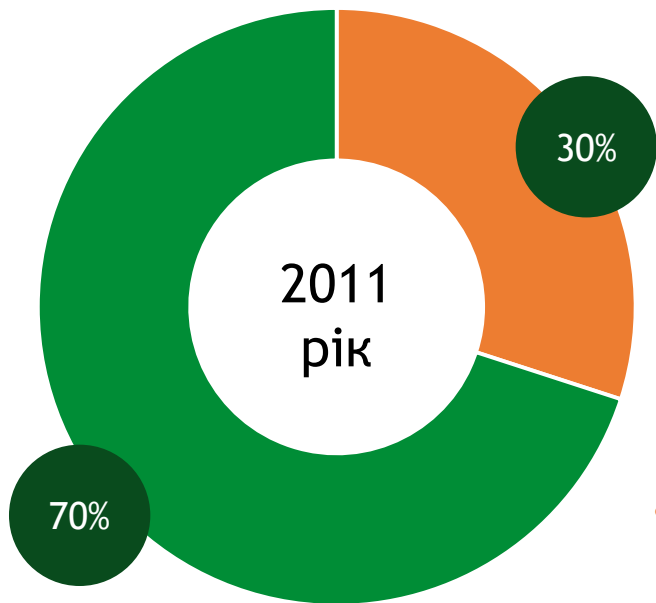
утворення радіоактивних відходів

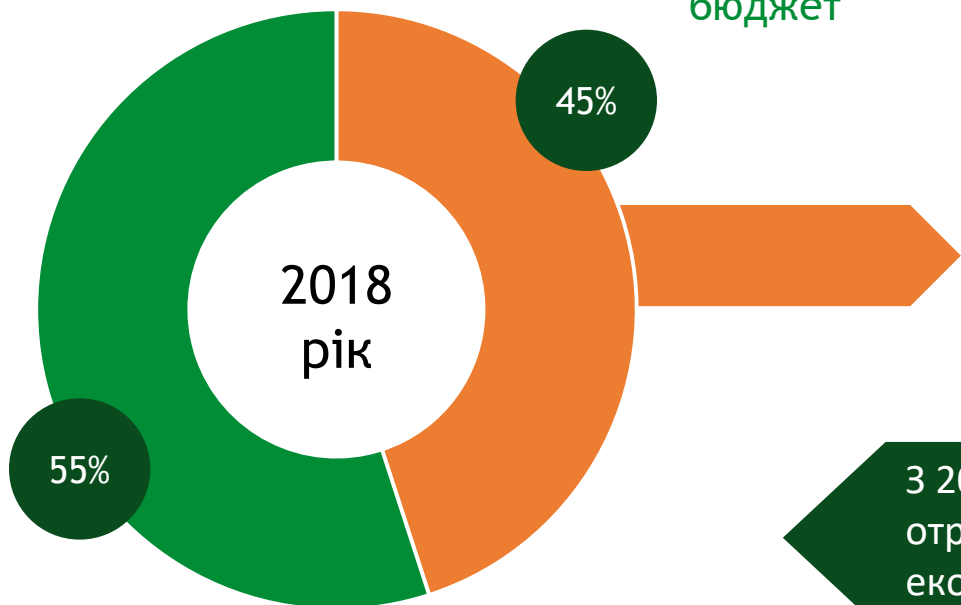
тимчасове зберігання радіоактивних відходів їх виробниками понад установлений особливими умовами ліцензії строк

Збільшення ставки екологічного податку за викиди CO₂ від **0,41 грн** до **10,00 грн** з 2019 року

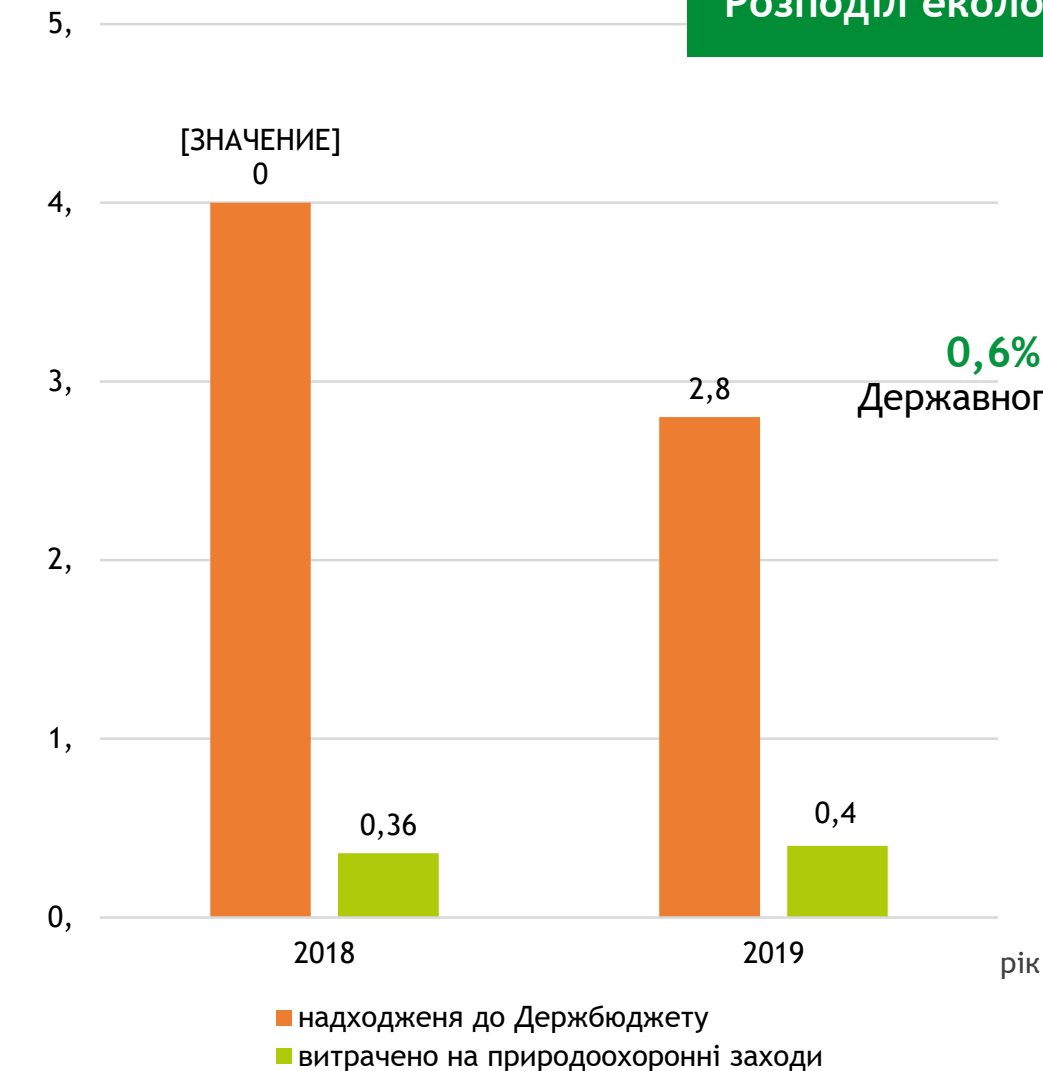
Від ВВП України екологічний податок становить **0,2%**, а переважна більшість надходжень - податок на викиди забруднюючих речовин і парникових газів

- Державний бюджет
- Місцевий бюджет

млрд грн

З 2015 року вилучена норма Закону, яка дозволяла підприємствам отримувати частину коштів екологічного податку на реалізацію екологічних заходів (план 2013 - 481,0 млн. грн. не реалізовано)

Проблемні питання щодо ефективності екологічного податку

- 1) Неефективне використання;
- 2) Неналежне адміністрування;
- 3) Неефективне управління коштами державного бюджету;
Неврахування під час планування природоохоронних заходів їх впливу на вирішення екологічних проблем України, впливу на зміну якісних показників стану довкілля.
- 4) Невиконання компенсаційної та стимулюючої функцій.

Діючий механізм екологічного податку не стимулює суб'єктів господарювання до зменшення обсягів викидів/скидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря/водні об'єкти, дотримання їх нормативів і лімітів.

До того ж... на 2020 рік у Державному бюджеті передбачено видатки за бюджетною програмою «Здійснення природоохоронних заходів, зокрема з покращення стану довкілля».

Затверджений паспорт за даними програмами до Держказначейства станом на 26.11.2020 не надійшов.

Мета використання бюджетних коштів за програмою - здійснення природоохоронних заходів, які спрямовані, зокрема, на покращення стану довкілля.

Завдання програми - збереження чистого навколишнього природного середовища і природних ресурсів, зменшення кількості відходів і наслідків зміни клімату.

Видатки на охорону навколишнього природного середовища

	ЄС
CEPA 1	Захист атмосферного повітря і клімату
CEPA 2	Управління стічними водами
CEPA 3	Управління відходами
CEPA 4	Захист і відновлення ґрунту, ґрунтових і поверхневих вод
CEPA 5	Зниження шуму і вібрації
CEPA 6	Захист біорізноманіття та ландшафтів
CEPA 7	Захист від радіації
CEPA 8	Екологічні дослідження та розробки
CEPA 9	Інші природоохоронні заходи

	УКРАЇНА
0510	Запобігання та ліквідація забруднення навколишнього природного середовища
0511	Охорона та раціональне використання природних ресурсів
0512	Утилізація відходів
0513	Ліквідація іншого забруднення навколишнього природного середовища
0520	Збереження природно-заповідного фонду
0530	Фундаментальні та прикладні дослідження і розробки у сфері охорони навколишнього природного середовища
0540	Інша діяльність у сфері охорони навколишнього природного середовища Природоохоронні заходи за рахунок цільових фондів (місцевий бюджет)

Економічні інструменти стимулювання зеленої модернізації промислових підприємств

ЄС

Державна допомога

Екологічне оподаткування

Податкові пільги

Пільгові позики

Заставно-поворотна система

Гранти, спеціальні фонди

Управління ланцюгом поставок
і державних закупівель

Можливі для України

Екологічне оподаткування

Спеціальний фонд

Державна допомога:

- субсидії та гранти;
- дотації;
- податкові пільги;
- гарантії, кредити на пільгових умовах, обслуговування кредитів за пільговими тарифами, ін.

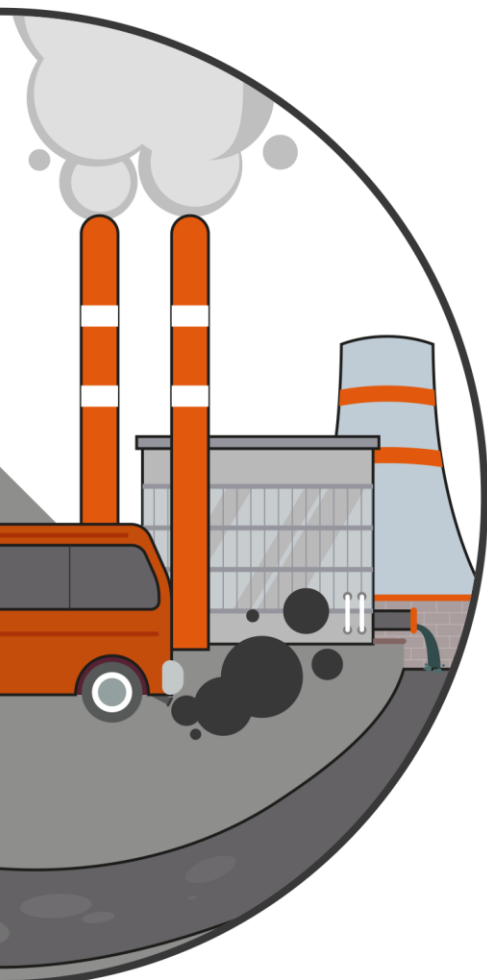
Згідно із ЗУ «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» може бути визнана допустимою державна допомога на захист навколишнього природного середовища. Наразі триває процес впровадження системи державної допомоги відповідно до Угоди про асоціацію між Україною та ЄС.

До 2022 р. - всі державні програми підтримки мають бути приведені у відповідність до законодавства у сфері державної допомоги.

Сталі (зелені) публічні закупівлі

Податкові стимулюючі інструменти в країнах-членах ЄС

Компенсація значної частини податкових витрат (до 80%) у разі впровадження енергозберігаючих технологій та системи енергоменеджменту.

«Гіперамортизація» новітніх технологій для зменшення негативного впливу на довкілля. До 270 % вартості активів.

Часткове повернення податку або звільнення від його сплати, у разі впровадження ресурсоефективних технологій.

Зменшення податкового навантаження на фонд оплати праці. Зменшення у цілому податкового тиску на бізнес.

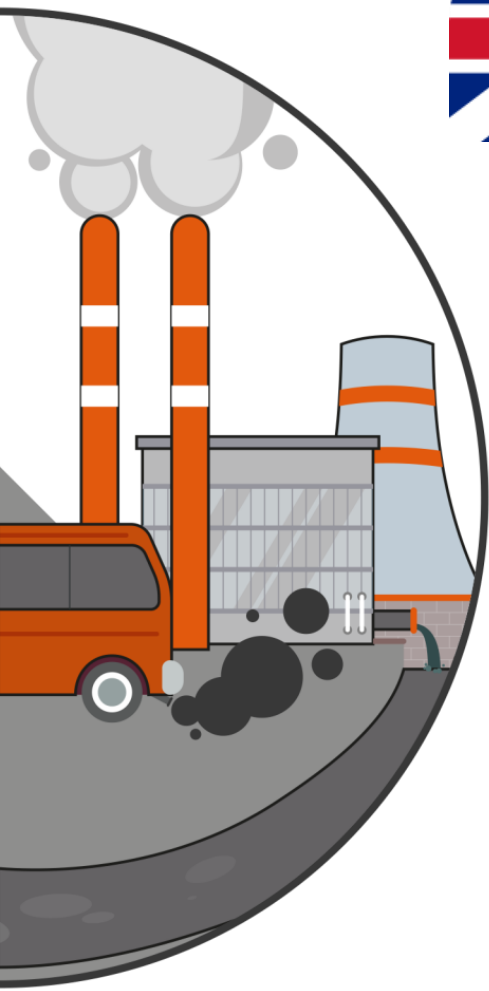

Податкові стимулюючі інструменти в країнах-членах ЄС

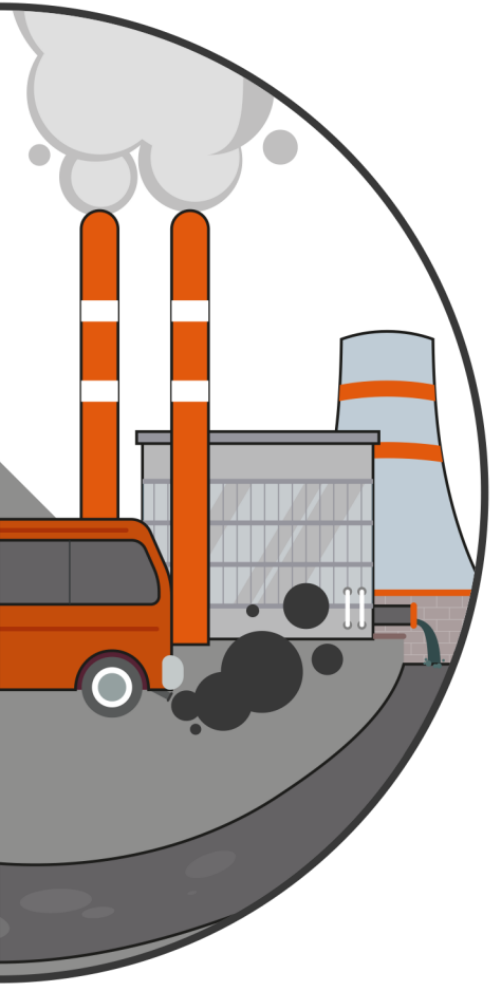
Часткове повернення податку або звільнення від його сплати, у разі впровадження ресурсоефективних технологій. Перевага надається енергоємними виробництвам. Зокрема, надано право зменшувати оподатковуваний прибуток на 100% вартості виробничого устаткування в межах 100 тис. ф. ст., а також на вартість енергозберігаючих пристроїв, екологічного обладнання, автомобілів з викидами CO₂ менше 100 г на кілометр у перший рік експлуатації.

Податкова знижка на амортизацію складає 10% на станки і машини, 20% - на інші агрегати, що рівнозначно прискореному списанню амортизації з відповідним зменшенням податку.

Державна допомога на модернізацію промисловості в країнах-членах ЄС

30,18 млн євро - для ArcelorMittal Eisenhuettenstadt GmbH для підтримки реалізації демонстраційного проекту Top Gas Recycling (справа №450/2009 від 09.03.2010 р.) – технології, яка дозволяє відокремити CO_2 від верхнього газу ($\text{CO}_2 + \text{CO}$), що виділяється з доменної печі, і повторно використовувати газ, вільний від CO_2 (в основному CO), в доменному процесі.

Повторне використання газу, що не містить CO_2 , дозволяє економити кокс, який зазвичай використовується в процесі виробництва.

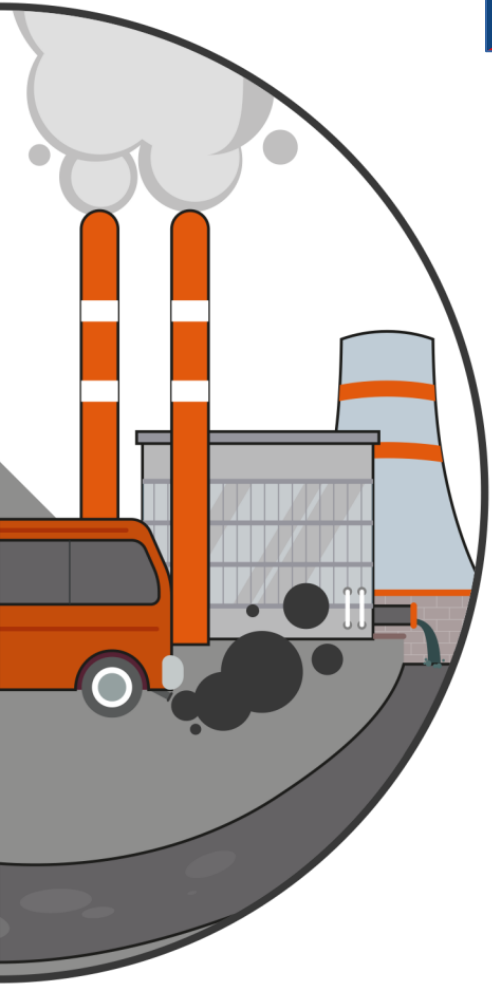
Державна допомога на модернізацію промисловості в державах-членах ЄС

800,58 млн. чеських крон (близько 31 млн. євро) для Třinecké železárny a.s. на підтримку реконструкції існуючої вторинної системи видалення пилу в основних кисневих печах, введення вилучення пилової фракції з верхньої частини виробничого цеху, а також централізацію і, таким чином, заміну деяких існуючих окремих та застарілих елементів обладнання для пиловідведення (справа №SA.35601 (2013/N)).

Головна мета проекту - підвищення ефективності видобутку та фільтрації відпрацьованих газів.

444,86 млн. чеських крон (близько 17,33 млн. євро) - для ArcelorMittal Ostrava a.s. в рамках Оперативної програми структурних фондів ЄС для підтримки інвестицій в установку для пилеуловлювання на агломераційному заводі (справа №SA.35597 (2013/N)).

Стримують державну підтримку зеленої модернізації в Україні

- 1) Незавершеність законодавства про державну допомогу в сфері навколишнього природного середовища;
- 2) Невідповідність чинного бюджетного законодавства України діючим нормам Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» щодо обов'язкового формування спеціального фонду за рахунок частини надходжень від екологічного податку;
- 3) Непрозоре, малоефективне і недостатнє фінансування з державного та місцевих бюджетів природоохоронних заходів;
- 4) Нецільове використання надходжень від екологічного податку;
- 5) Фінансування природоохоронних заходів за залишковим принципом тощо.

Імплементацию європейської моделі environmental tax reforms

Аналітичні дослідження

2019-2020

Розробка проектів рекомендацій

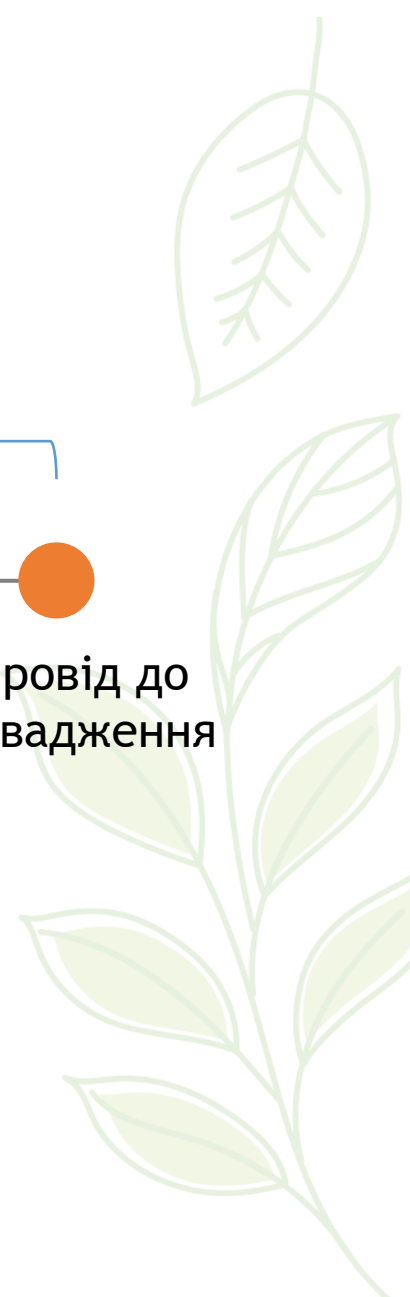
2021-2022

Публічне обговорення

Супровід до впровадження

Економічна модель: баланс інтересів та ефективне використання надходжень від екологічного податку

ECOTAX

Реформування системи екологічного оподаткування

1) Внесення змін до Податкового кодексу України щодо структури та бази екологічного податку.

Проект Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо екологічного податку».

КМУ, Міндовкілля, Мінфін
Народні депутати України

Законопроект повинен передбачати зміни, якими будуть:

- а) впроваджуватися категорії/види екологічного податку відповідно до підходу ЄС з відповідними базами оподаткування, враховуючи зобов'язання України щодо наближення до структури оподаткування, визначеної у acquis ЄС, відповідно до Додатка XXVIII до Угоди про Асоціацію (стаття 353 Угоди);
- б) встановлена диференціація ставок екологічного податку за перевищення встановлених дозвільних норм викидів / скидів / обсягів утворення відходів.

Реформування системи екологічного оподаткування

2) Розробка та затвердження Методологічних положень зі складання звітності по екологічних податках

КМУ, Держстат, Міндовкілля

Доповнення Програми розвитку державної статистики до 2023 року заходами щодо звітності по екологічних податках.

Повинні бути визначені та затверджені методи та правила складання звітності по екологічних податках з урахуванням керівництв та настанов Євростату.

Екологічні товари, послуги та технології

Закріплення на законодавчому рівні визначення поняття “екологічні товари, послуги та технологій”.

Запровадження статистичної звітності в цьому секторі.

1) Розроблення та прийняття проєкту Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо розвитку ринку екологічних товарів, послуг та технологій»

КМУ, Міндовкілля
Народні депутати України

Законопроект повинен включати зміни до Законів України «Про охорону навколишнього природного середовища», «Про інноваційну діяльність» щодо екологічних товарів послуг та технологій, зокрема щодо еко-інновацій.

Екологічні товари, послуги та технології

Закріплення на законодавчому рівні визначення поняття “екологічні товари, послуги та технологій”.

Запровадження статистичної звітності в цьому секторі.

2) Внесення доповнень до Програми розвитку державної статистики до 2023 року щодо імплементації Регламенту ЄС № 691/2011 в частині щодо звітності в секторі екологічних товарів та послуг та звітності по екологічних податках.

Держстат

Доповнення Програми розвитку державної статистики до 2023 року заходами щодо імплементації Регламенту ЄС № 691/2011 про Європейську систему еколого-економічних рахунків в частині щодо звітності в секторі екологічних товарів, послуг та технологій.

Доступність фінансової підтримки заходів із захисту довкілля

Зміна структури розподілу екологічного податку

1) Внесення змін до Бюджетного кодексу України та Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища».

Проект Закону України про внесення змін до Бюджетного кодексу України та Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища»

КМУ, Міндовкілля, Мінфін
Народні депутати України

Законопроект повинен передбачати зміни щодо спеціального спрямування (до спеціального фонду бюджету) та цільового використання коштів, які надходять від сплати екологічного податку.

Зокрема, кошти від сплати екологічного податку та штрафних санкцій за порушення природоохоронного законодавства в 100 % (за винятком коштів за утворення радіоактивних відходів) спрямовуються до спеціального державного Фонду з охорони довкілля.

Запровадження підходу ЄС до класифікації видатків з коштів, які надходять від сплати екологічного податку (видатки на охорону навколишнього природного середовища):

Захист атмосферного повітря і клімату

Управління стічними водами

Управління відходами

Захист і відновлення ґрунту, ґрунтових і поверхневих вод

Зниження шуму і вібрації

Захист біорізноманіття та ландшафтів

Захист від радіації

Екологічні дослідження та розробки

Інші природоохоронні заходи

Доступність фінансової підтримки заходів із захисту довкілля

Зміни до переліку видів діяльності, що належать до природоохоронних заходів

2) Внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 17.09.1996 №1147 «Про затвердження переліку видів діяльності, що належать до природоохоронних заходів».

КМУ, Міндовкілля, Мінфін

Перегляд переліку видів діяльності, що належать до природоохоронних заходів, у т.ч. приведення у відповідність із законодавством у сфері державної допомоги.

Доступність фінансової підтримки заходів із захисту довкілля

Створення державної установи «Фонд з охорони довкілля»

3) Розроблення та прийняття законопроекту про Фонд з охорони довкілля.

КМУ, Міндовкілля, Мінфін
Народні депутати України

Проект Закону має визначати правові, економічні та організаційні засади утворення та діяльності Фонду.

Мета Фонду – впровадження інструментів стимулювання і підтримки здійснення природоохоронних заходів, у т.ч. заходів, спрямованих на екологічну реконструкцію / модернізацію / техпереоснащення промислових підприємств, підтримки ініціатив щодо охорони довкілля, впровадження *acquis communautaire* ЄС, забезпечення дотримання Україною міжнародних зобов'язань у сфері охорони довкілля.

Доступність фінансової підтримки заходів із захисту довкілля

Створення державної установи «Фонд з охорони довкілля»

4) Розроблення та прийняття законопроекту про Фонд з охорони довкілля.

КМУ, Міндовкілля, Мінфін
Народні депутати України

Проект Закону має визначати правові, економічні та організаційні засади утворення та діяльності Фонду.

Мета Фонду – впровадження інструментів стимулювання і підтримки здійснення природоохоронних заходів, у т.ч. заходів, спрямованих на екологічну реконструкцію / модернізацію / техпереоснащення промислових підприємств, підтримки ініціатив щодо охорони довкілля, впровадження *acquis communautaire* ЄС, забезпечення дотримання Україною міжнародних зобов'язань у сфері охорони довкілля.

Керівні органи правління Фонду: наглядова рада, дирекція.

Доступність фінансової підтримки заходів із захисту довкілля

Створення державної установи «Фонд з охорони довкілля»

5) Розроблення та прийняття постанови Кабінету Міністрів України «Про утворення державної установи «Фонд з охорони довкілля».

КМУ, Міндовкілля

Проект постанови має включати положення щодо:

- 1) утворення державної установи «Фонд з охорони довкілля»;
- 2) затвердження статуту Фонду;
- 3) уповноваження Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України на здійснення дій, пов'язаних з утворенням та реєстрацією Фонду;
- 4) покладення зобов'язань на Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України щодо:
 - а) забезпечення розміщення Фонду;
 - б) призначення в.о. директора Фонду до обрання та призначення у порядку, визначеному Наглядовою радою Фонду згідно із Статутом, затвердженим постановою, директора Фонду.

Доступність фінансової підтримки заходів із захисту довкілля

Створення державної установи «Фонд з охорони довкілля»

6) Розроблення та прийняття документів необхідних для забезпечення діяльності державної установи «Фонд з охорони довкілля».

КМУ, Міндовкілля

Наглядова рада – найвищий орган управління Фонду, який здійснює захист прав засновника, кредиторів, донорів та кінцевих бенефіціарів Фонду, забезпечує виконання цілей Фонду та здійснює нагляд за управлінням Фондом.

Доступність фінансової підтримки заходів із захисту довкілля

Створення державної установи «Фонд з охорони довкілля»

7) Розроблення та прийняття програм підтримки та іншої внутрішньої документації Фонду, пов'язаної з наданням фінансової підтримки.

КМУ, Міндовкілля, Фонд

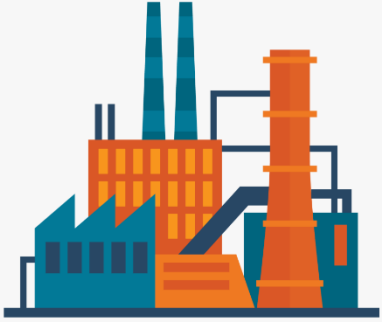
Нормативно-правовими актами визначатиметься порядок проведення оцінки та відбору природоохоронних проектів для подальшого фінансування в рамках програм Фонду.

Для надання підтримки суб'єктам господарювання Фонд визначає відповідні програми, які затверджуються рішенням Наглядової ради.

У Програмах визначаються:

- мета, завдання, показники результативності та ефективності програми, її джерела фінансування;
- вимоги до заявників/бенефіціарів;
- умови надання підтримки;
- відповідальність заявників/бенефіціарів;
- верифікації, моніторингу та перевірки якості програми, тощо.

Впровадження інструментів державної допомоги

Зміни у Податковий кодекс України та Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища»

1) Прийняття Закону України «Про внесення змін до статті 30 Податкового кодексу України щодо приведення його у відповідність із Законом України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання»

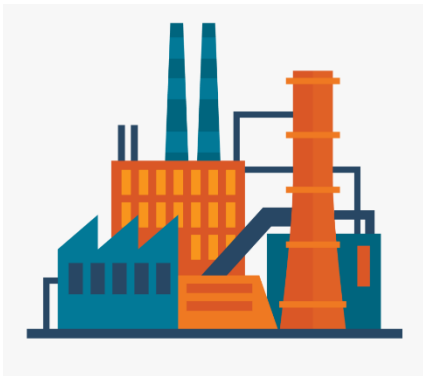
2) Привести Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» у відповідність з законодавством у сфері державної допомоги.

КМУ, АМКУ, Міндовкілля, Мінфін
Народні депутати України

Забезпечення відповідності податкового законодавства та законодавства у сфері державної допомоги.

Проект Закону України «Про внесення змін до Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» повинен також включати положення, які приведуть його у відповідність із Законом України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

Впровадження інструментів державної допомоги

Критерії оцінки допустимості державної допомоги

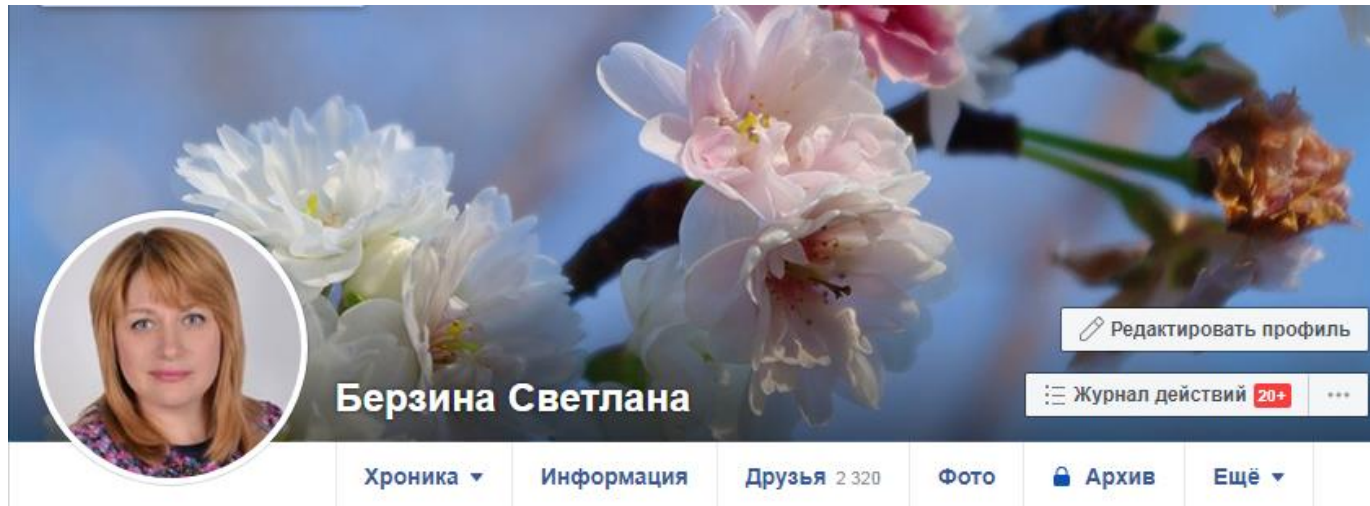
3) Прийняття постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Критеріїв оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання на захист навколишнього природного середовища».

КМУ, АМКУ, Міндовкілля, Мінфін

Визначені критерії оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання на захист навколишнього природного середовища.

Дякуємо за увагу!

Світлана Берзіна

✉ svitlana.berzina@gmail.com

☎ +38067-219-82-00
☎ +38099-642-81-57

Анкетування учасників засідання

Анкета учасника засідання громадської ради Міндовкіля 18.01.2021 по розгляду питання порядку денного щодо стимулювання зеленої модернізації промислових підприємств в Україні

Опитування проводиться з метою налагодження комунікацій з основними стейкхолдерами по цьому питанню для реєстрації та подальшої взаємодії

После загрузки файлов и отправки формы данные, связанные с Вашим аккаунтом Google (имя и фотография), будут записаны. Вы не gr.mepr@gmail.com? [Сменить аккаунт](#)

* **Обязательно**

Електронна пошта *

Мой ответ

Прізвище *

Мой ответ

Ім'я *

Мой ответ

